

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Åsa-Pia Järliden-Bergström/bie

DATUM
2012-11-12

DIARIENUMMER
20120344

ERT DATUM
2012-08-23

ER REFERENS
Fi 2012/2904

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Annika Åsbrink
Drottninggatan 21
103 33 Stockholm

Yttrande över remissen: Nystartszoner, SOU 2012:50

Förslaget

Utredningen föreslår ett system med s.k. nystartszoner. Systemet innebär skattelättnader i form av nedsättning i socialavgifter för företag i stadsdelar med s.k. utbredd utanförskap. Målsättningen är att skapa jobb och öka sysselsättningen i dessa områden. Målet är vidare att det ska startas fler företag och att företagen ska växa. Bakgrunden är enligt utredningen att vissa områden drabbas av högre utanförskap än andra och att dessa stadsdelar ofta förknippas med en hög andel invandrare. Segregationen ska brytas.

Utredningen föreslår att urvalet för nystartszonerna ska utgå från en sammanläggning av homogena s.k. SAMS-områden¹. För att avgöra om områdena är aktuella för att bli nystartszoner ska ett antal gränsvärden användas, i form av sysselsättningsnivå, andel av befolkningen som fått långvarigt försörjningsstöd samt andel av befolkningen som inte har gymnasieexamen (i samtliga fall av gruppen 20-64 år). Ett område måste uppfylla kriteriet för samtliga tre gränsvärden.

De företag i nystartszonen som omfattas ska uppfylla kriteriet för mikroföretag enligt den EU-rättsliga definitionen (företag med färre än 50 anställda som omsätter mindre än 10 miljoner euro). Företaget ska bedriva verksamhet inom zonen. Minst en fjärdedel av den arbetade tiden i företaget ska vara utförd av personer som bor inom zonen.

¹ Small Area Marketing Statistics. Har tagits fram av SCB tillsammans med kommunerna.

Storleken på lättningen föreslås bli motsvarande arbetsgivaravgifter och löneavgift på maximalt sex (inkomst)basbelopp per år och anställd (dvs. $\max 54\,600 * 6 * 0,2121 = \text{ca } 70\,000$ kronor per anställd och år. Om ett företag har 49 personer anställda så innebär den maximala skattelättnaden för ett företag 3,4 miljoner kronor per år.

LOs yttrande

LO anser att åtgärder för att minska utanförskapet och öka sysselsättningen är viktiga. LO anser dock att förslaget med att skapa nystartszoner har låg träffsäkerhet, är ytterst marginellt (nettoeffekt 112 miljoner kronor/år) och dessutom i viss utsträckning överlappar flera av de former för anställningsstöd som vi har i dag. Förslaget har flera uppenbara brister.

Det existerar sannolikt inte några ”homogena områden”. De urvalskriterier som utredningen föreslår ska gälla är beräknade på genomsnitt av den befolkning som bor inom zonerna. Detta innebär att personer som har eller skulle få en anställning på den reguljära arbetsmarknaden kommer att omfattas av den lägre arbetsgivaravgiften. Detta innebär i sin tur en ineffektiv subvention med garanterade dödviktsförluster, dvs. subventionen går till personer som redan har en anställning.

LO förespråkar att arbetsmarknadspolitiken utformas utifrån individuella behov. LO är av uppfattningen att subventionerade anställningar i allmänhet har positiva långsiktiga effekter för de som omfattas men sannolikt ger upphov till betydande undanträngningseffekter. Dessa effekter är helt acceptabla och önskvärda konsekvenser, så länge åtgärden riktas mot individer som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Subventioner och nedsättningar av arbetsgivaravgifter bör, enligt det synsättet, ses som ett sätt att styra arbetsgivares efterfrågan mot svagare grupper, inte som en generell metod att skapa arbetstillfällen. LO anser vidare att arbetsmarknadspolitiken bör ta hänsyn till individers behov av *olika* typer av program, inte bara i form av subventionerad sysselsättning utan även i form av exempelvis praktik och arbetsmarknadsutbildning eller reguljär utbildning.

Subventionen är ämnad att bidra till att företag ska etablera sig inom området och att befintliga företag ska växa. Även ur detta perspektiv innebär förslaget kostnader i form av dödviktseffekter. I de fall företag som i dag kan växa av egen kraft får bidrag i form av lägre arbetsgivaravgifter för sina anställda leder det enbart till högre vinster för dessa. Vidare menar LO att förslaget innebär en uppenbar risk att företag som annars inte skulle bära sig, nu får en möjlighet att finnas kvar på marknaden. Subventioner av olönsamma företag leder till en cementering av marknaden och en långsammare strukturomvandling. Detta ger i sin tur en lägre produktivitet utveckling och på sikt en lägre tillväxt och en sämre reallöneutveckling än om företag får konkurrera på lika villkor.

Med nystartzoner får vi en snedvridning av konkurrensen som beror på lokal etablering. Detta leder med stor sannolikhet till en omflyttning av företagen från områden utanför nystartzonerna in till zonerna. Utvärderingar av

systemet med "Zones Franches Urbaines" i Frankrike visar att skattelättnaderna inte skapat ny ekonomisk aktivitet i kommunen, utan snarare omfördelat den. Utvärderingar av det brittiska systemet visar att upp till en tredjedel av företagsbildningarna och en fjärdedel av arbetstillfällena som skapades i s.k. "Enterprise Zones" berodde på en förflyttning av ekonomisk aktivitet. Det ska påpekas att det brittiska systemet inte är specifikt ämnat att bryta utanförskap utan är utformat för områden som lämpar sig för etablering av industri etc. En omflyttning skapar varken fler företag eller växande företag även om chanserna till arbeten skulle öka för dem som bor i området. LO ser inget skäl till att företag ska stödjas på detta vis. Företag ska ges bra och *lika* villkor som inte snedvrider konkurrensen.

Av ovan följer att LO är av den uppfattningen att utanförskap *inte är ett generellt problem som kan angripas med generella åtgärder* som subventioner av vissa branscher eller geografiska områden, utan att det bör angripas utifrån individernas särskilda förutsättningar.

I stället för att öka antalet verktyg för att subventionera anställningar anser LO att arbetsmarknadspolitiska program ska ges utifrån individuella behov. LO anser att en ambitionshöjning är välkommen men att ökad aktivitet inom de arbetsmarknadspolitiska garantierna är ett av de mest angelägna behoven. Detta måste kompletteras med en genomgripande kvalitetshöjning i insatserna. Antalet subventionerade anställningar, permanenta och tillfälliga, bör öka kraftigt. Det kan ske genom att befintliga tjänster subventioneras när de ges till en person med funktionsnedsättning eller lång arbetslöshetstid bakom sig. LO anser vidare att subventionsnivån måste möjliggöra jobb i befintliga lönelägen. De i regelverket angivna subventionsnivåerna i dagens anställningsstöd gäller inte i normala lönelägen.

Slutligen en kommentar kring syftet att bidra till att minska segregationen. Förslaget med nystartszoner är ämnat att bidra till att bryta segregationen i samhället. LO anser att angreppssättet att minska problem med segregation genom att fokusera på olika gruppers möjligheter att träda in på arbetsmarknaden är riktigt. Metoden i detta fall riskerar dock att få motsatt effekt. Arbetskraften och företagen som kommer i fråga för denna åtgärd är enbart personer som bor och arbetar inom zonen. Även om subventionen leder till ett arbete och därmed delaktighet på arbetsmarknaden så innebär indelningen i zoner att det enbart är en ytterst begränsad arbetsmarknad som individen har tillgång till. För att segregationen ska minska i dessa områden krävs att rörligheten *ökar*, inte att individer hänvisas till att båda bo och arbeta inom zonen.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Karl-Petter Thorvaldsson

Åsa-Pia Järliden-Bergström